

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Statistiska centralbyrån

Yttrande över förslag till nya föreskrifter om undersökningen företagens ekonomi (FEK)

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller förslag till föreskrifter om skyldighet för företagen att lämna uppgifter till statistik om företagens ekonomi (FEK) som ersätter nu gällande föreskrifter (SCB-FS 2021:09) om undersökning Företagens ekonomi.

Förslagsställaren föreslår bland annat att en uppdatering av den undersökningsspecifika variabellistan. Variabeländringarna består av överförda variabler från undersökningen Tjänsteföretagens förbrukning (TFF), en ny variabel för att mäta utbetalningarna av konsolideringsmedel inom sjukförsäkringen AGS samt variabler som läggs till eller ändras för att undvika fel i rapporteringen från företag. Vidare föreslås en ändring i föreskriften avseende tidpunkt för när uppgifterna ska lämnas. Det anges därutöver att föreskrifterna handlar om uppgiftsskyldighet för den officiella statistiken och statistik enligt EU-rättsakter.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Det anges i remissen att från och med den 1 januari 2021 regleras FEK i Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2019/2152 av den 27 november 2019 om europeisk företagsstatistik och om upphävande av tio rättsakter på området företagsstatistik, i dess lydelse enligt Kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/1704. Vidare anges att Rådets förordning 2019/2152 ersätter den tidigare förordningen Europaparlamentets och Rådets förordning (EG) nr 295/2008 om statistik över företagsstrukturer, som upphävdes 31 december 2020. Förslagsställaren anger att eftersom den nya förordningen ska tillämpas från 1 januari 2021 omfattar den nu för första gången FEK för referensåret 2021.

Förslagsställaren föreslår därför att den nu gällande föreskriften för FEK ersätts med en ny föreskrift. Vidare anges att det övergripande syftet med undersökningen är att förse olika användare med underlag om utveckling och struktur med avseende på branscher och regioner. Det anges därutöver att den främsta användning av undersökning är underlag för nationalräkenskapernas (NR) beräkning av BNP på årsbasis och leverans av statistik till Eurostat.

Regelrådet finner redovisningen av bakgrund och syfte godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Det anges i remissen att om ingen reglering kommer till stånd kommer uppgiftslämnarnas uppgiftsskyldighet fortfarande att omfatta en variabellista som inte är aktuell i förhållande till de uppgifter som SCB behöver samla in för att kunna producera statistiken. Då minskar möjligheterna att tillgodose nationalräkenskapernas och andra användares behov av tillförlitlig ekonomisk statistik. Om regleringen inte kommer till stånd blir även den rapportering som görs till EU, enligt de skyldigheter som Sverige har, bristfällig. Vidare anges att det är tvingande för SCB att följa den nya EU-förordningen 2019/2152.

Vad gäller alternativa lösningar anges att förslagsställaren har kontrollerat om några av de utökade uppgiftslämnarkrav kan samlas in på annat sätt än via enkät till företag. Det anges dock att den utökade kostnadsfördelningen som överförs från TFF inte finns tillgänglig i administrativa register. Resultat- och balansräkningsuppgifterna för de största företagen samlas in under våren och vid denna tidpunkt finns inte standardiserade räkenskapsutdrag (SRU) uppgifterna tillgängliga. Förslagsställaren anger vidare att undersökningens design baseras bland annat på att de största företagen (som står för 35% av förädlingsvärdet) ska få högst prioritet, vilket bäst kan uppnås genom att samla in uppgifter från dessa företag på våren.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Det anges i remissen att Sverige har enligt den nya EU-förordningen "Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2019/2152 av den 27 november 2019 om europeisk företagsstatistik och om upphävande av tio rättsakter på området företagsstatistik" skyldighet att på årsbasis leverera data till Eurostat. Även preliminära resultat levereras enligt ovanstående förordning till Eurostat. Vidare anges att EU-förordningen "Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 549/2013 om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet i Europeiska unionen" reglerar Sveriges skyldighet att lämna uppgifter avseende Nationalräkenskaper till EU. Eftersom uppgifter från FEK används som underlag i beräkningar gällande nationalräkenskaperna påverkas FEK indirekt av EU-förordningen för Nationalräkenskaperna. Vidare anges att de överförda variablerna från TFF eller variabeln v0451 i övriga rörelseintäkter inte är direkt reglerade av EU-rätt, däremot påverkas de indirekt av att de ingår i NR:s beräkningar av produktionsvärdet och förbrukningsvärdet i produkträkenskaperna.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Förslagsställaren föreslår att de nya föreskrifterna träder i kraft senast den 22 april 2022 för att kunna användas vid insamlingen av FEK2021. Det anges att april bedöms som en bra månad att skicka ut undersökningen sett ur företagens synvinkel. Då många företag har kalenderår som räkenskapsår har de flesta vid denna tidpunkt avslutat bokslutsarbetet. Vad gäller informationsinsatser anges att de företag som berörs av de överförda variablerna från TFF får information kring detta i informationsbrevet. Enligt förslagsställarens bedömning är det inte nödvändigt att särskilt informera företagen om ovan beskrivna förändringar eftersom de företag som berörs får de nya och ändrade variablerna förtryckta i sin enkät.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Förslagsställaren konstaterar att exakt urvalsstorlek för FEK 2021, som genomförs under 2022–2023, inte kan anges eftersom urvalet baseras på information från de standardiserade räkenskapsutdragen (SRU), som kommer SCB tillhanda i augusti 2022. Det anges dock att urvalsstorleken för FEK 2021 inte kommer att utökas på grund av den utökade detaljeringsgraden för kostnadsvariablerna. Vidare anges att för FEK 2020 undersöktes de 440 största företagen i sin bransch med en omfattande enkät. Dessa skickades ut i maj (företag med kalenderår) samt augusti 2021 (företag med brutet räkenskapsår). I september 2021 undersöktes ett urval av de mindre företagen via en mindre enkät som innehåller företagens resultaträkning (SpecRR). Totalt sett omfattade septemberutsändningen 19 900 företag jämfört med 19 100 företag i FEK2019. Därutöver anges att berörda företagen återfinns inom alla näringslivets storleksklasser och branscher d.v.s. SNI 01–96 (exkl. 64–66 och 84) enligt Svensk Näringsgrensindelning (SNI2007).

Det anges, beträffande TFF, att undersökningen tidigare har genomförts enligt ett rullande schema under en femårsperiod. Urvalet i TFF bestod av ca 1 000 företag per år, vilket dimensionerats utifrån både uppgiftslämnarberda och för att få bra skattningar i resultaten. I och med överflytten av variabler till FEK kommer samtliga tjänstebanscher att få en mer detaljerad kostnadsfördelning enligt ett rullande schema under en treårsperiod. Denna förändring av periodicitet innebär att fler företag kommer få denna utökade detaljeringsgrad per år än om TFF genomförts som en fristående undersökning. Förslagsställaren anger vidare att branscherna SNI 45–47, 52, 55–56 och 59–61 kommer att undersökas i FEK 2021, vilket betyder att samtliga företag inom dessa branscher får den utökade detaljeringsgraden.

Utöver överförda variabler från TFF, kommer ytterligare specificering av variablerna v3189 "Köpta tjänster och förvaltningskostnader" samt v3999 "Övriga kostnader" göras. Dessa variabler används redan i dag för de företag som ingår i Industrins förbrukning av inköpta varor (INFI). Vidare anges att de tillagda variablerna kommer att ingå i urvalet för företag som svarar på den fullständiga enkäten samt SpecRR enkäten, i FEK2020 totalt 5 000 företag. Det anges dock att samtliga företag inte kommer att få samtliga nya variabler, utan variablerna är anpassade till företagets bransch. Förslagsställaren anger även att företagen som ska besvara enkäten SpecRR erbjuds sedan år 2012 att läsa in sina uppgifter genom användande av SIE-filer (SIE är en standard för att utbyta redovisningsdata mellan olika program). Antalet företag som erbjuds detta insamlingsätt har ökat successivt. Idag erbjuds ca 15 000 företag, möjligheten att lämna uppgifter via SIE-filer. En majoritet av de företag som använder SIE-lösningen återfinns i tjänstebanscher.

Regelrådet gör följande bedömning. Beskrivningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch, beträffande FEK2021, är tillräckligt tydlig givet förutsättningar i ärendet. Regelrådet anser dock att konsekvensutredningen hade förbättrats om förslagsställaren kunde angett en storleksbeskrivning av berörda företagen beträffande överflytten av variabler från TFF till FEK samt variablerna v3189 "Köpta tjänster och förvaltningskostnader" och v3999 "Övriga kostnader".

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Det anges i remissen att den nya EU-förordningen 2019/2152 av den 27 november 2019 om europeisk företagsstatistik innehåller nya krav på statistik som ska levereras till EU. Det anges dock att den nya förordningen inte har föranlett några nya uppgiftslämnarkrav. Vidare anges att när TFF genomfördes som en fristående undersökning uppskattades tidsåtgången för att besvara enkäten till ca 1,5 timme per företag. I och med överflytten av de första variablerna till FEK i FEK2019 så beräknades tidsåtgången för att rapportera på dessa variabler endast uppgå till ca 30 minuter per företag. Tidsbesparingen beror på att antalet variabler som överförs är betydligt färre per bransch än vad som ingick i TFF:s enkäter.

Det anges att inför FEK2020 analyserades svarstiden som företag lämnat i FEK2019-enkäterna. I alla enkäter ingår en fråga om tidsåtgång för besvarande av enkätfrågorna. Analysen jämförde tidsåtgången mellan de företag som fick den utökade TFF-enkäten jämfört med de företag som inte fick den. Genomsnittstiden skiljde sig endast med 5 minuter mellan de båda svarande grupperna. Det framgick därmed att TFF inte nämnvärt ökade uppgiftslämnarbördan för företagen. Beträffande FEK2020 anges att förslagsställaren inte ser någon förändring i tidsåtgång mellan de företag som fick den utökade TFF-enkäten jämfört med de företag som inte fick den. Det anges dock att förslagsställaren har i sin beräkning av tidsåtgång för FEK2021 tagit hänsyn till en ökad uppgiftslämnarbörda och bedömer att börden ökar med 10 minuter per företag.

Förslagsställaren konstaterar vidare att det finns flera anledningar till att tidsåtgången inte blev så mycket högre för de företag som fick TFF-utökningen. Variablerna har i stor utsträckning en koppling till BAS-kontoplanen och i och med detta finns även koppling till företagets SIE-filer. Förslagsställaren uppskattar sammantaget att det blir en lägre tidsåtgång efter överföring till FEK än om TFF fortsatt samlats in som en fristående undersökning. Vidare anges att ytterligare en aspekt är att företagen får en undersökning mindre att svara på i och med att variabler från TFF förts över till FEK. Därmed försvinner initialkostnaden för att svara på ytterligare en enkät.

Det anges i remissen att olika ändringar ger upphov till olika stora arbetsinsatser för uppgiftslämnarna. De flesta av de efterfrågade uppgifterna finns tillgängliga i företagets ekonomisystem. Vissa uppgifter kan hämtas direkt från en årsredovisning (till exempel balansräkningsuppgifter), medan andra uppgifter efterfrågas på en mer detaljerad nivå och därmed kräver en lite större arbetsinsats att sammanställa. Vidare anges att sannolikheten för mätfel ökar ju mer detaljerade uppgifter som efterfrågas. Det anges att specifikationerna av intäktssidan i resultaträkningen därför riskerar att ha mer omfattande mätproblem än de specifikationer som efterfrågas avseende kostnaderna.

Beträffande tillagda variabler anges att variablerna kommer att ingå i urvalet för företag som svarar på den fullständiga enkäten samt SpecRR enkäten, i FEK2020 totalt 5 000 företag. Samtliga företag kommer inte att få samtliga nya variabler, utan variablerna är anpassade till företagets bransch. Tiden för uppgiftslämnandet bedöms utökas med 10 minuter per företag, totalt 50 000 minuter. Vidare anges, beträffande variabel v0451 som avser utbetalning från Fora/AGS, att variabeln är ny i specifikationen för övriga rörelseintäkter och kommer finnas i blanketten för referensår 2021 och 2022. FEK behöver kunna särskilja utbetalningen från intäkter för företagets normala produktion för att undvika påverkan på BNP. Tiden för uppgiftslämnandet bedöms utökas med 5 minuter per företag. Variablerna kommer att ingå i urvalet för företag som svarar på den fullständiga enkäten samt SpecRR enkäten, i FEK2020 totalt 19 994 företag. Det totala uppgiftslämnandet för den nya variabeln är 99 970 minuter.

Det anges därutöver att den utökade tiden består av att notera att det finns en utökad fördelning av övriga rörelseintäkter, ta ställning till vilka variabler som värden ska rapporteras på samt att ta fram uppgifterna ur systemen.

Vidare anges att beräkning av tidsåtgång för årgång 2021 baseras på samma tidsåtgång som i FEK2020 med tillägg av den utökning av uppgiftslämnartiden de föreslagna förändringarna medför. Förändringarna påverkar drygt en fjärdedel av de företag som ingår i urvalet. Totalt sett beräknas tidsåtgången öka med 50 000 minuter + 99 970 minuter = 149 970 minuter. Beräknat på samtliga företag i urvalet ökar uppgiftslämnartiden med 0,12 timmar. Förslagsställaren redogör för uppgiftslämnarnas totala kostnader inklusive de föreslagna ändringarna i en tabell (Tabell 5). Det framgår av tabellen att sammanlagt 440 företag uppskattas besvara en fullständigenkät, tidsåtgången per företag uppskattas till 9,34 timmar med en timkostnad på 893 kronor och den totala kostnaden för dessa företag uppskattas till 3 670 tkr. Tabellen visar även att sammanlagt 19 554 företag uppskattas besvara höst enkäterna, SpecRR och Specl, tidsåtgången per företag uppskattas till 1,92 timmar med en timkostnad på 893 kronor och den totala kostnaden för dessa företag uppskattas till 33 527 tkr.

Förslagsställaren uppskattar vidare den totala uppgiftslämnarkostnaden efter införda ändringar till 37 197 tkr. Den ökade arbetskostnaden uppskattas till 1 795 tkr jämfört med uppgiftslämnarnas kostnader före ändringar. Vidare anges att uppgiftslämnarkostnaden när TFF genomfördes som fristående undersökning uppskattades till 1 686 tkr för de branscher som omfattas av FEK2021. Den utökning som görs i FEK p.g.a. införande av TFF motsvarar inte uppgiftslämnarkostnaden för TFF utan att ha tagit en ökad timkostnad i beaktande. Uppgiftslämnarkostnaden bedöms vara något högre första gången ett företag besvarar den utökade enkäten eftersom de kan behöva lägga mer tid på att hämta efterfrågade uppgifter ur sina system. I övrigt bedömer förslagsställaren att företagen inte har några ytterligare kostnader för de ändringar som föreslås jämfört med nu gällande föreskrift (SCBFS 2021:09).

Regelrådet gör följande bedömning. Beskrivningen av berörda företagens kostnader, tidsåtgång och verksamheter är tillräckligt tydlig givet förutsättningar i ärendet.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på berörda företagens kostnader, tidsåtgång och verksamhet godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Förslagsställaren bedömer att de föreslagna föreskrifterna inte har någon avgörande påverkan på företagens konkurrensförhållanden.

Regelrådet gör följande bedömning. Regelrådet kan inte se någon uppenbar påverkan på konkurrensförhållanden som kunde och borde ha tagits upp. Beskrivningen är därför tillräcklig.

Regelrådet finner därför redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Förslagsställaren bedömer att de föreslagna föreskrifterna inte har någon avgörande annan påverkan på företagen.

Regelrådet gör följande bedömning. Regelrådet finner ingenting i förslaget som uppenbart talar emot förslagsställarens bedömning och beskrivningen kan därför anses tillräckligt tydlig.

Regelrådet finner redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Det anges i remissen att fokus vid insamlingen ligger på de största företagen. De minsta företagen väljs bara ut i undersökningen om det är nödvändigt för täckningen i branscher med få företag eller där majoriteten av företagen är små. Vidare anges att urvalet görs genom att varje företag tilldelas en urvalssannolikhet proportionellt mot företagets relativa storlek (omsättning) i den bransch där företaget ingår. De minsta företagen kan aldrig få en fullständig enkät. De enkäter som kan komma i fråga för små företag är de som skickas ut på hösten och där förtrycks värden från SRU som stöd för ifyllandet. Förslagsställaren anger vidare att de flesta höstföretagen (90%) erbjuds möjligheten att skicka in sina uppgifter via SIE-fil. Därutöver anges att en kartläggning har visat att mediantiden för ifyllandet för uppgiftslämnare som använder SIE-fil endast uppgår till hälften jämfört med mediantiden för uppgiftslämnare som valt bort denna möjlighet.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår tydligt i konsekvensutredningen att särskilda hänsyn till små företag har tagits vid reglernas utformning. Beskrivningen är därför tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning

Redovisningen av berörda företags storlek hade med fördel kunnat vara tydligare men det hindrar inte att den befintliga redovisningen i alla delar är tillräckligt väl beskrivna.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 23 februari 2022.

I beslutet deltog: Claes Norberg, ordförande, Anna-Lena Bohm, Hans Peter Larsson och Lennart Renbjer.

Ärendet föredrogs av: Steven Wall.

Claes Norberg
Ordförande

Steven Wall
Föredragande